

Vijeće
Europske unije

Bruxelles, 8. rujna 2025.
(OR. en)

12015/25

Međuinstitucijski predmet:
2025/0651(NLE)

LIMITE

JAI 1140
ASILE 70
MIGR 277
COEST 615

ZAKONODAVNI AKTI I DRUGI INSTRUMENTI

Predmet: PREPORUKA VIJEĆA o koordiniranom pristupu postupnom izlasku iz
 statusa privremene zaštite raseljenih osoba iz Ukrajine

PREPORUKA VIJEĆA

od ...

o koordiniranom pristupu postupnom izlasku iz statusa privremene zaštite raseljenih osoba iz Ukrajine

VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 292. u vezi s
člankom 78. stavkom 1. i člankom 79. stavkom 1.,

uzimajući u obzir prijedlog Europske komisije,

budući da:

- (1) Privremena zaštita za raseljene osobe iz Ukrajine koje se zbog agresivnog rata Rusije protiv Ukrajine ne mogu vratiti u svoju zemlju ili regiju podrijetla, kako je aktivirana Provedbenom odlukom Vijeća (EU) 2022/382¹ i produljena provedbenim odlukama Vijeća (EU) 2023/2409², (EU) 2024/1836³ i (EU) 2025/1460⁴, na snazi je do 4. ožujka 2027. Iako je i dalje dokaz solidarnosti Unije s ukrajinskim narodom, privremena zaštita po svojoj je prirodi privremena. Stoga je potrebno pripremiti održiv i dobro koordiniran postupni izlazak iz tog statusa za vrijeme kada uvjeti u Ukrajini budu pogodni tome da se omogući prestanak privremene zaštite, uzimajući pritom u obzir kapacitete Ukrajine i potrebe za njezinom obnovom.

¹ Provedbena odluka Vijeća (EU) 2022/382 od 4. ožujka 2022. o utvrđivanju postojanja masovnog priljeva raseljenih osoba iz Ukrajine u smislu članka 5. Direktive 2001/55/EZ koja ima učinak uvođenja privremene zaštite (SL L 71, 4.3.2022., str. 1., ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2022/382/oj).

² Provedbena odluka Vijeća (EU) 2023/2409 od 19. listopada 2023. o produljenju privremene zaštite kako je uvedena Provedbenom odlukom (EU) 2022/382 (SL L, 2023/2409, 24.10.2023., ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2023/2409/oj).

³ Provedbena odluka Vijeća (EU) 2024/1836 od 25. lipnja 2024. o produljenju privremene zaštite kako je uvedena Provedbenom odlukom (EU) 2022/382 (SL L, 2024/1836, 3.7.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2024/1836/oj).

⁴ Provedbena odluka Vijeća (EU) 2025/1460 od 15. srpnja 2025. o produljenju privremene zaštite kako je uvedena Provedbenom odlukom (EU) 2022/382 (SL L, 2025/1460, 24.7.2025., ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2025/1460/oj).

- (2) U kontekstu rasprava o budućnosti i prestanku privremene zaštite države članice pozvale su na koordinirani pristup na razini Unije. Oslanjajući se na iskustva država članica od aktivacije privremene zaštite predviđene Direktivom Vijeća 2001/55/EZ⁵, ključno je tijekom cijelog tog procesa zajamčiti preuzimanje odgovornosti među svim državama članicama na razini Unije.
- (3) Jedan od ciljeva aktivacije privremene zaštite predviđene Direktivom 2001/55/EZ u kontekstu agresivnog rata Rusije protiv Ukrajine bio je spriječiti da se sustavi azila u državama članicama preoptereće i nađu u nemogućnosti da obrađuju velik broj zahtjeva za međunarodnu zaštitu bez nepovoljnih učinaka na učinkovitost njihovog funkcioniranja, u interesu osoba koje traže zaštitu. Taj je cilj i dalje od ključne važnosti u pripremi postupnog izlaska iz statusa privremene zaštite za te osobe. Nadalje, Ukrajini će, čak i ako se postigne mir, trebati vremena da ponovno izgradi svoje kapacitete kako bi mogla primiti natrag sve osobe raseljene zbog rata. Kako bi se Ukrajini pružila potpora u radu na reintegraciji raseljenih osoba, važno je da se procesom postupnog izlaska upravlja fleksibilno, postupno i uzimajući u obzir pojedinačne situacije dotičnih osoba. Taj proces postupnog izlaska stoga bi trebao odgovarati potrebama osoba koje trenutačno uživaju privremenu zaštitu u Uniji i potrebama Ukrajine, uz istodobno očuvanje integriteta sustava azila država članica.

⁵ Direktiva Vijeća 2001/55/EZ od 20. srpnja 2001. o minimalnim standardima za dodjelu privremene zaštite u slučaju masovnog priljeva raseljenih osoba te o mjerama za promicanje uravnoteženih napora država članica pri prihvatu i snošenju posljedica prihvata tih osoba (SL L 212, 7.8.2001., str. 12., ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2001/55/oj>).

- (4) Mnoge osobe raseljene iz Ukrajine koje uživaju privremenu zaštitu već se nekoliko godina nalaze u Uniji, integrirale su se u društva zemlje domaćina gdje su naučile njihove jezike, pronašle zaposlenje ili se uključile u sustav obrazovanja. Ako je to već moguće na temelju nacionalnog prava ili upravne prakse, države članice trebale bi se koristiti svakom mogućnošću da tim osobama omoguće prelazak na nacionalne pravne statute koji bolje odražavaju njihovu trenutačnu situaciju u Uniji ako se ispunjavaju uvjeti za nastavak zakonitog boravka na drugim osnovama. Na primjer, takvi nacionalni pravni statusi mogli bi uključivati boravišne dozvole na temelju zapošljavanja, samozapošljavanja, stručnog osposobljavanja ili obrazovanja i istraživanja, obiteljskih ili drugih razloga, ili boravišne dozvole za posebne namjene. Države članice stoga bi trebale promicati i olakšati postupni izlazak iz statusa privremene zaštite pružanjem jasnih informacija kako bi pomogle dotičnim osobama da razumiju prednosti i prava koja se dodjeljuju tim drugim nacionalnim pravnim statusima u usporedbi s privremenom zaštitom ili drugim oblicima međunarodne zaštite.

- (5) Kako bi se osobama koje uživaju privremenu zaštitu pružila potpora u prelasku na druge pravne statute i predstavila druga mogućnost u dosad nezabilježenim okolnostima te kako bi se osigurao kontinuitet i izbjegle situacije nezakonitog boravka, države članice trebale bi osobama koje uživaju privremenu zaštitu, posebno ako nije moguć pristup nacionalnim statusima a te bi osobe inače ispunjavale uvjete za drugi status na temelju prava Unije, omogućiti podnošenje zahtjeva za odobrenje na temelju direktiva (EU) 2016/801⁶, (EU) 2021/1883⁷ i (EU) 2024/1233⁸ Europskog parlamenta i Vijeća. Odobrenja na temelju tih direktiva moguća su pod uvjetom da dotične osobe istodobno ne uživaju privremenu zaštitu u Uniji. Stoga bi države članice trebale osobe koje uživaju privremenu zaštitu što prije, a najkasnije u trenutku podnošenja zahtjeva za odobrenje, obavijestiti o razlici između prava koja se dodjeljuju na temelju statusa privremene zaštite i prava koja se dodjeljuju na temelju tih direktiva. Države članice trebale bi ih također što prije, a najkasnije u trenutku podnošenja zahtjeva, obavijestiti o tome da ne mogu istodobno uživati privremenu zaštitu i dobiti odobrenje na temelju tih direktiva.

⁶ Direktiva (EU) 2016/801 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. svibnja 2016. o uvjetima ulaska i boravka državljana trećih zemalja u svrhu istraživanja, studija, osposobljavanja, volonterstva, razmjena učenika ili obrazovnih projekata, i obavljanja poslova *au pair* (SL L 132, 21.5.2016., str. 21., ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2016/801/oj>).

⁷ Direktiva (EU) 2021/1883 Europskog parlamenta i Vijeća od 20. listopada 2021. o uvjetima za ulazak i boravak državljana trećih zemalja u svrhu zapošljavanja visokokvalificiranih radnika te stavljanju izvan snage Direktive Vijeća 2009/50/EZ (SL L 382, 28.10.2021., str. 1., ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2021/1883/oj>).

⁸ Direktiva (EU) 2024/1233 Europskog parlamenta i Vijeća od 24. travnja 2024. o jedinstvenom postupku obrade zahtjeva za izdavanje jedinstvene dozvole za boravak i rad državljanima trećih zemalja na državnom području države članice te o zajedničkom skupu prava za radnike iz trećih zemalja koji zakonito borave u državi članici (SL L, 2024/1233, 30.4.2024., ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1233/oj>).

- (6) Kako bi se države članice pripremile za postupno ukidanje privremene zaštite aktivirane Provedbenom odlukom (EU) 2022/382, ključno je osigurati da se povratak u Ukrajinu u cilju reintegracije odvija uredno i humano te da se uzimaju u obzir različite osobne okolnosti raseljenih osoba pružanjem potpore onima koji žele i u mogućnosti su vratiti se u Ukrajinu. Dok se neke osobe možda već namjeravaju uskoro vratiti svojim domovima, drugima bi moglo trebati više vremena s obzirom na njihove posebne okolnosti. Važno je uzeti u obzir i kapacitete Ukrajine za održivu reintegraciju svih onih koji su raseljeni zbog rata. Stoga bi države članice, uzimajući u obzir sva ta razmatranja, trebale poduzeti mjere kojima se utire put za nesmetanu i održivu reintegraciju u Ukrajini, koristeći se u potpunosti alatima predviđenima u člancima 21. i 23. Direktive 2001/55/EZ te ih proširujući.
- (7) Unija pruža, posebno putem Instrumenta za Ukrajinu uspostavljenog Uredbom (EU) 2024/792 Europskog parlamenta i Vijeća⁹, sveobuhvatnu potporu Ukrajini u prevladavanju socijalnih, gospodarskih i okolišnih posljedica agresivnog rata Rusije i doprinosi oporavku, obnovi i modernizaciji zemlje te poslijeratnom oporavku ukrajinskog društva, među ostalim stvaranjem socijalnih i gospodarskih uvjeta za povratak u domovinu interno raseljenih osoba i osoba koje uživaju privremenu zaštitu, nakon što uvjeti to dopuste ili kada one to odluče.

⁹ Uredba (EU) 2024/792 Europskog parlamenta i Vijeća od 29. veljače 2024. o uspostavi Instrumenta za Ukrajinu (SL L, 2024/792, 29.2.2024., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/792/oj>).

- (8) Oni koji razmišljaju o povratku u Ukrajinu trebali bi moći donositi utemeljene odluke, čime bi se poduprla i održivost njihova povratka. U kontekstu nesmetanog postupnog izlaska iz statusa privremene zaštite za osobe raseljene iz Ukrajine, države članice trebale bi uspostaviti strukturiraniji pristup kako bi se promicali posjeti radi upoznavanja sa situacijom koji se financiraju vlastitim sredstvima, kako je predviđeno u članku 21. stavku 1. Direktive 2001/55/EZ. Ti bi posjeti mogli osobama koje uživaju privremenu zaštitu u Uniji služiti za jačanje povjerenja jer bi im se omogućilo da provjere je li im obitelj dobro, u kakvom stanju im je imovina ili procijene razmjere uništenja u svojim zajednicama, kao i cjelokupne uvjete u Ukrajini. Kako bi se povećala njihova djelotvornost i spriječile njihove zlouporabe, države članice trebale bi utvrditi parametre, uvjete i zahtjeve za takve posjete. U pogledu svih takvih parametara, uvjeta ili zahtjeva trebalo bi se koordinirati s drugim državama članicama te bi ih trebalo utvrditi i o njima komunicirati na transparentan način. U tu svrhu države članice trebale bi uspostaviti kontaktne točke.

- (9) Države članice dužne su poduzeti mjere potrebne kako bi se omogućio dobrovoljan povratak osoba čija je privremena zaštita prestala, kako je navedeno u članku 21. stavku 1. Direktive 2001/55/EZ. U tu bi svrhu države članice trebale predvidjeti namjenske programe dobrovoljnog povratka, za koje se mogu osloniti na potporu koju pružaju međunarodne organizacije. Kako bi se osigurala njihova učinkovitost i izbjegli rizici od zlouporabe, te bi programe trebalo pažljivo osmisliti tako da budu sveobuhvatni i da se o njima može jasno komunicirati, uzimajući u obzir potrebe i kapacitete Ukrajine, kao i potrebe raseljenih osoba iz Ukrajine koje uživaju privremenu zaštitu unutar Unije i situaciju onih koji su ostali u Ukrajini, radi očuvanja socijalne kohezije. Stoga bi u svim takvim programima umjesto pojedinačnim paketima pomoći prednost trebalo dati potpori za reintegraciju za koju će Ukrajini biti dostupna financijska sredstva Unije. Trebalo bi jasno utvrditi uvjete prihvatljivosti za takve programe, a od osoba koje se njima namjeravaju koristiti trebalo bi zahtijevati da se prijave za program. Države članice mogle bi u okviru tih programa razmotriti pružanje pomoći u organizaciji odlazaka, na primjer na isto područje u Ukrajini. Agencija za europsku graničnu i obalnu stražu (Frontex), uspostavljena Uredbom (EU) 2019/1896 Europskog parlamenta i Vijeća¹⁰, mogla bi pomoći državama članicama s logističkom potporom u okviru svojeg mandata.

¹⁰ Uredba (EU) 2019/1896 Europskog parlamenta i Vijeća od 13. studenoga 2019. o europskoj graničnoj i obalnoj straži i stavljanju izvan snage uredaba (EU) br. 1052/2013 i (EU) 2016/1624 (SL L 295, 14.11.2019., str. 1., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2019/1896/oj>).

- (10) Iako bi programi dobrovoljnog povratka trebali biti ograničenog i točno određenog trajanja, njima bi trebalo omogućiti dovoljno vremena za osiguravanje odgovarajuće koordinacije s ukrajinskim tijelima u cilju olakšavanja postupne i prikladne integracije povratnika u njihove zajednice, u područjima koja uključuju pristup osnovnim uslugama i infrastrukturi, kao što su smještaj, stanovanje ili zdravstvena skrb. Stoga bi, među ostalim kako bi se osigurala koordinacija početnog trajanja programa dobrovoljnog povratka sa svim državama članicama i ukrajinskim tijelima, u programima dobrovoljnog povratka trebalo predvidjeti rok za odlazak koji omogućuje postizanje tih ciljeva, odnosno razdoblje od, načelno, godine dana. Potpora državama članicama dostupna je u okviru Fonda za azil, migracije i integraciju, uspostavljenog Uredbom (EU) 2021/1147 Europskog parlamenta i Vijeća¹¹, za rješavanje financijskih potreba raseljenih osoba iz Ukrajine koje uživaju privremenu zaštitu, a taj fond isto tako može doprinijeti financiranju programa dobrovoljnog povratka. Tijekom trajanja programa dobrovoljnog povratka dotičnim osobama trebalo bi omogućiti da nastave zakonito boraviti u državi članici u kojoj uživaju privremenu zaštitu. Budući da bi se okolnosti na terenu između dana donošenja ove Preporuke i prestanka privremene zaštite mogle promijeniti te vrijeme koje je izvorno predviđeno u programima dobrovoljnog povratka možda neće biti dovoljno za osiguravanje postupne i održive reintegracije u Ukrajini, države članice trebale bi se koordinirati međusobno i s ukrajinskim tijelima radi određivanja novog ili produljenog roka za dobrovoljni odlazak u okviru njihovih programa dobrovoljnog povratka. Mjerama koje se odnose na programe dobrovoljnog povratka ne dovodi se u pitanje Direktiva 2008/115/EZ Europskog parlamenta i Vijeća¹².

¹¹ Uredba (EU) 2021/1147 Europskog parlamenta i Vijeća od 7. srpnja 2021. o uspostavi Fonda za azil, migracije i integraciju (SL L 251, 15.7.2021., str. 1., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1147/oj>).

¹² Direktiva 2008/115/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 16. prosinca 2008. o zajedničkim standardima i postupcima država članica za vraćanje državljana trećih zemalja s nezakonitim boravkom (SL L 348, 24.12.2008., str. 98., ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2008/115/oj>).

- (11) Kako bi se smanjilo administrativno opterećenje povezano s mogućim pojedinačnim izdavanjem boravišnih dozvola onima koji su prijavljeni u programe dobrovoljnog povratka, države članice trebale bi iskoristiti mogućnost predviđenu na temelju članka 21. stavka 3. Direktive 2001/55/EZ kako bi na osobe koje su uživale privremenu zaštitu na temelju Provedbene odluke (EU) 2022/382 i koje ostvaruju korist od programa dobrovoljnog povratka proširile sva primjenjiva prava povezana s privremenom zaštitom utvrđena u poglavlju III. Direktive 2001/55/EZ na razdoblje nakon datuma prestanka važenja Provedbene odluke (EU) 2022/382 do datuma povratka raseljene osobe u Ukrajinu ili do isteka roka za dobrovoljni odlazak u okviru relevantnog programa dobrovoljnog povratka. Osim toga, kako bi se osigurao kontinuitet i izbjegle situacije nezakonitog boravka odmah nakon prestanka privremene zaštite, države članice trebale bi osigurati da osobe koje su uživale privremenu zaštitu mogu zakonito boraviti na njihovu državnom području u razdoblju između prestanka važenja Provedbene odluke (EU) 2022/382 i isteka roka u kojem se osobe mogu prijaviti za program dobrovoljnog povratka.

- (12) Postoji mogućnost da na točno određeni datum prestanka važenja Provedbene odluke (EU) 2022/382 Ukrajina neće biti u mogućnosti odgovarati na potrebe osoba koje imaju posebne potrebe koje nisu povezane sa zdravstvenim stanjem. Kako bi se osigurao održiv povratak u Ukrajinu kojim se vodi računa o ukrajinskim kapacitetima za odgovaranje na potrebe takvih osoba, države članice trebale bi odredbe nacionalnog prava kojima je prenesen članak 23. stavak 1. Direktive 2001/55/EZ primjenjivati i na osobe koje imaju posebne potrebe koje nisu povezane sa zdravstvenim stanjem, te poduzeti potrebne mjere u vezi s uvjetima za nastavak njihova zakonitog boravka u Uniji. Države članice trebale bi, prema potrebi, osigurati da se u uvjetima za boravak uzimaju u obzir posebne potrebe dotičnih osoba. Takav boravak trebao bi završiti čim Ukrajina bude u mogućnosti odgovarati na posebne potrebe dotične osobe.
- (13) Države članice trebale bi koristiti mogućnost predviđenu na temelju članka 23. stavka 2. Direktive 2001/55/EZ kako bi osobama raseljenima iz Ukrajine čija su djeca maloljetna i pohađaju školu u državi članici odobrile boravak na njihovu državnom području nakon prestanka privremene zaštite predviđene na temelju Provedbene odluke (EU) 2022/382 kako bi se toj djeci omogućilo da završe školsko razdoblje, u pravilu školsku godinu, koje je u tijeku u trenutku prestanka važenja te provedbene odluke.

- (14) Kako bi se zajamčilo pravilno pružanje informacija i pomoglo osobama koje uživaju privremenu zaštitu da uz potpuno poznavanje činjenica donose utemeljene odluke, važno je na optimalan način koristiti se postojećima alatima i kanalima i izbjeći udvostručivanje napora. U tu bi svrhu države članice mogle koristiti moguće centre za jedinstvo, koji su bili ili su uspostavljeni na njihovu državnom području kako bi se pomoglo zadržati vezu s Ukrajincima koji žive u inozemstvu. Centri za jedinstvo trebali bi se koristiti za pružanje informacija o prelasku na druge pravne statuse, posjetima radi upoznavanja sa situacijom i programima dobrovoljnog povratka ili o tome gdje se takve informaciju mogu dobiti. Kako bi poduprle centre za jedinstvo države članice mogu se koristiti financijskim sredstvima iz Fonda za azil, migracije i integraciju, uključujući dodatna odobrena sredstva koja proizlaze iz revizije višegodišnjeg financijskog okvira za razdoblje 2021.–2027., utvrđenog Uredbom Vijeća (EU, Euratom) 2020/2093¹³, u sredini programskog razdoblja i preispitivanja programâ država članica u okviru Fonda za azil, migracije i integraciju u sredini programskog razdoblja. U tu svrhu potpora se također može primiti od međunarodnih organizacija i trećih zemalja. Kako bi se racionalizirali naponi, države članice potiče se da u svoje pojedinačne planove za uspostavu centara za jedinstvo uključe znanje, kapacitete i mreže koje ponude međunarodne organizacije. Osim toga, mogle bi se pokrenuti informativne kampanje koje su u skladu s komunikacijom Unije.

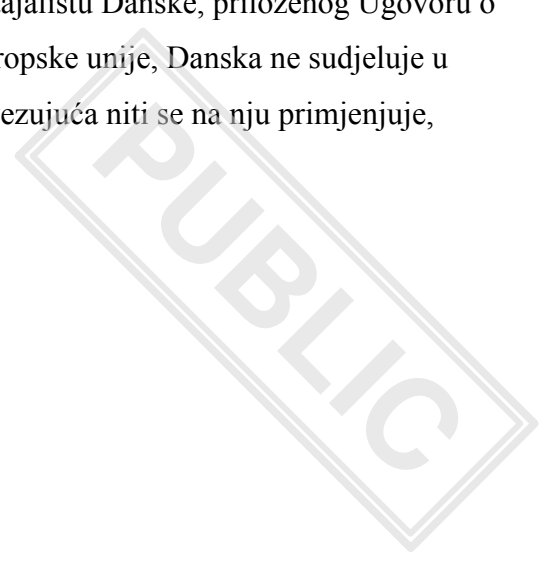
¹³ Uredba Vijeća (EU, Euratom) 2020/2093 od 17. prosinca 2020. kojom se utvrđuje višegodišnji financijski okvir za razdoblje 2021.–2027. (SL L 433 I, 22.12.2020., str. 11., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2020/2093/oj>).

- (15) Kako bi se osigurao koordinirani pristup među državama članicama i s ukrajinskim tijelima u pogledu provedbe ove Preporuke, države članice trebale bi nastaviti koordinirati se, razmjenjivati informacije i pratiti stanje na terenu u okviru raznih relevantnih foruma, uključujući Platformu za solidarnost iz Provedbene odluke (EU) 2022/382, na koju se mogu pozvati ukrajinska tijela, te relevantnih pripremni tijela Vijeća u okviru njihovih mandata i nadležnosti.
- (16) Budući da će postupni izlazak iz statusa privremene zaštite za raseljene osobe iz Ukrajine dovesti do znatnih promjena u njihovu statusu, ključno je imati točan pregled razvoja situacije. Uzimajući u obzir, među ostalim, presudu Suda Europske unije u predmetu C-753/23¹⁴, a posebno njezinu točku 30., države članice trebale bi pojačati svoje napore za redovito i brzo ažuriranje svojih podataka o privremenoj zaštiti na platformi za podnošenje zahtjeva za privremenu zaštitu, uključujući podatke o neaktivnim zahtjevima, i u okviru mehanizma za pripravnost i upravljanje krizama u području migracija (Mreža EU-a za pripravnost i upravljanje krizama u području migracija).
- (17) U skladu s člankom 3. Protokola br. 21 o stajalištu Ujedinjene Kraljevine i Irske s obzirom na područje slobode, sigurnosti i pravde, priloženog Ugovoru o Europskoj uniji i Ugovoru o funkcioniranju Europske unije, Irska je pismom od 22. srpnja 2025. obavijestila da želi sudjelovati u donošenju i primjeni ove Preporuke.

¹⁴ Presuda Suda Europske unije od 27. veljače 2025, *Krasiliva*, predmet C-753/23, ECLI:EU:C:2025:133.

- (18) U skladu s člancima 1. i 2. Protokola br. 22 o stajalištu Danske, priloženog Ugovoru o Europskoj uniji i Ugovoru o funkcioniranju Europske unije, Danska ne sudjeluje u donošenju ove Preporuke te ona za nju nije obvezujuća niti se na nju primjenjuje,

DONIJELO JE OVU PREPORUKU:

- A. Mjere za promicanje prelaska na druge pravne statute i prije prestanka privremene zaštite
1. Države članice trebale bi promicati i olakšavati pristup nacionalnim pravnim statusima za osobe koje uživaju privremenu zaštitu na temelju Provedbene odluke (EU) 2022/382. Boravišne dozvole izdane u tu svrhu mogle bi se, na primjer, temeljiti na zapošljavanju, samozapošljavanju, stručnom osposobljavanju ili obrazovanju i istraživanjima, obiteljskim ili drugim razlozima, ili bi mogle biti boravišnim dozvolama za posebne namjene, pod uvjetom da te osobe ispunjavaju uvjete utvrđene u nacionalnom pravu.
 2. Države članice trebale bi omogućiti osobama koje uživaju privremenu zaštitu na temelju Provedbene odluke (EU) 2022/382, posebno ako nije moguć pristup nacionalnim pravnim statusima, i ispunjavaju uvjete za drugi status utvrđen pravom Unije, da podnesu zahtjev za odobrenje na temelju direktiva (EU) 2016/801, (EU) 2021/1883 i (EU) 2024/1233 pod uvjetom da istodobno nemaju status privremene zaštite i odobrenje dodijeljeno na temelju tih direktiva. Države članice trebale bi osobe koje uživaju privremenu zaštitu na temelju Provedbene odluke (EU) 2022/382 što prije, a najkasnije u trenutku podnošenja zahtjeva za takvo odobrenje, obavijestiti o razlikama između prava koja se dodjeljuju na temelju statusa privremene zaštite i prava koja se dodjeljuju na temelju tih direktiva te o tome da ne mogu istodobno uživati privremenu zaštitu i dobiti odobrenje na temelju tih direktiva.

- B. Mjere kojima se utire put za nesmetanu i održivu reintegraciju u Ukrajini
3. Države članice trebale bi osobama koje uživaju privremenu zaštitu na temelju Provedbene odluke (EU) 2022/382 omogućiti posjete u Ukrajinu radi upoznavanja sa situacijom koji se financiraju vlastitim sredstvima propisno uzimajući u obzir članak 21. stavak 1. Direktive 2001/55/EZ. U tom bi kontekstu države članice trebale:
- (a) utvrditi te s drugim državama članicama koordinirati parametre, uvjete i zahtjeve za posjete radi upoznavanja sa situacijom; i
 - (b) obavijestiti osobe koje žele obaviti takve posjete o tim parametrima, uvjetima ili zahtjevima te u tu svrhu uspostaviti kontaktne točke.
4. Kako bi se osigurao povratak u Ukrajinu države članice trebale bi osigurati programe dobrovoljnog povratka u skladu s člankom 21. stavkom 1. Direktive Vijeća 2001/55/EZ koji se trebaju primjenjivati nakon prestanka privremene zaštite na temelju Provedbene odluke (EU) 2022/382. U tom bi kontekstu države članice trebale:
- (a) osigurati koordinaciju s ukrajinskim tijelima kako bi se olakšala reintegracija u zajednice u Ukrajini, u područjima kao što su traženje smještaja ili stanovanja ili pristup osnovnim uslugama i infrastrukturi, uključujući zdravstvenu skrb;
 - (b) osigurati da se pri pružanju potpore u okviru programa dobrovoljnog povratka prednost daje potpori za reintegraciju u zajednice u Ukrajini umjesto pojedinačnim paketima;

- (c) utvrditi uvjete prihvatljivosti za ostvarivanje koristi od programa dobrovoljnog povratka u koordinaciji s drugim državama članicama i Komisijom;
- (d) zahtijevati od osoba koje žele ostvarivati koristi od programa dobrovoljnog povratka da se prijave u taj program kako bi od njega mogle ostvarivati korist;
- (e) utvrditi konkretno razdoblje od, u načelu, godine dana nakon prestanka privremene zaštite za dobrovoljne odlaske u okviru programa dobrovoljnog povratka; države članice trebale bi se koordinirati međusobno i s ukrajinskim tijelima, u skladu s točkom 8. ove Preporuke, ako bi, s obzirom na razvoj situacije na terenu, bio potreban novi ili produljeni rok za dobrovoljni odlazak jer se predviđeno razdoblje ne čini dovoljnim kako bi se omogućila postupna i održiva reintegracija raseljenih osoba u Ukrajini;
- (f) koristiti mogućnost iz članka 21. stavka 3. Direktive 2001/55/EZ da se sva primjenjiva prava povezana s privremenom zaštitom utvrđena u poglavlju III. Direktive 2001/55/EZ prošire na osobe koje su uživale privremenu zaštitu na temelju Provedbene odluke (EU) 2022/382 i koje su korisnici programa dobrovoljnog povratka do datuma njihova povratka u Ukrajinu ili do isteka roka za dobrovoljni odlazak u okviru dotičnog programa dobrovoljnog povratka; države članice trebale bi osigurati nastavak zakonitog boravka za raseljene osobe između datuma prestanka važenja Provedbene odluke (EU) 2022/382 i isteka roka u kojem se takve osobe mogu prijaviti za taj program;

(g) razmotriti pružanje pomoći u organizaciji odlazaka, posebno na isto područje u Ukrajini; Frontex bi mogao pomoći državama članicama s logističkom potporom u okviru svojeg mandata.

5. Uz dužno poštovanje ljudskog dostojanstva, države članice trebale bi poduzeti potrebne mjere u vezi s uvjetima za boravak osoba koje ne ispunjavaju zahtjeve za pristup drugim statusima i imaju posebne potrebe osim onih koje su obuhvaćene člankom 23. stavkom 1. Direktive 2001/55/EZ na koje Ukrajina ne može odgovarati po prestanku privremene zaštite na temelju Provedbene odluke (EU) 2022/382. Ako je to relevantno, države članice trebale bi osigurati da se u uvjetima za boravak uzimaju u obzir posebne potrebe takvih osoba. Takav boravak trebao bi završiti čim Ukrajina bude u mogućnosti odgovarati na posebne potrebe dotične osobe.
6. Države članice trebale bi, u skladu s člankom 23. stavkom 2. Direktive 2001/55/EZ, osobama raseljenima iz Ukrajine čija su djeca maloljetna i pohađaju školu u državi članici odobriti boravak na njihovu državnom području nakon prestanka privremene zaštite predviđene na temelju Provedbene odluke (EU) 2022/382 kako bi se toj djeci omogućilo da završe školsko razdoblje koje je u tijeku u trenutku prestanka važenja te provedbene odluke. Za potrebe tih mjera školsko razdoblje koje je u tijeku u pravilu će biti školska godina.

- C. Mjere za osiguravanje pružanja informacija raseljenim osobama
7. Države članice trebale bi osigurati da su osobe koje uživaju privremenu zaštitu na temelju Provedbene odluke (EU) 2022/382 pravilno obaviještene o mogućnostima koje su na raspolaganju za prelazak na druge pravne statute, uključujući prednosti i prava povezana s prelaskom na te statute, kao i o stanju u Ukrajini, zahtjevima za posjete radi upoznavanja sa situacijom i potpori za povratak koja im je dostupna u Uniji i u Ukrajini, posebno u vezi s programima dobrovoljnog povratka. U tom bi kontekstu države članice trebale:
- (a) uspostaviti brze nacionalne komunikacijske sustave i postupke, kao što su kontaktne točke, ili pokrenuti informativnu kampanju koja je u skladu s komunikacijom Unije;
 - (b) za države članice koje namjeravaju uspostaviti centar za jedinstvo na svojem državnom području u suradnji s ukrajinskim tijelima, koristiti taj centar za jedinstvo za pružanje relevantnih informacija raseljenim osobama; države članice potiče se da u nacionalni plan za uspostavu centara za jedinstvo uključe znanje, kapacitete i mreže koje ponude međunarodne organizacije.
 - (c) razmotriti korištenje programa Fonda za azil, migracije i integraciju, uključujući dodatna odobrena sredstva koja proizlaze iz revizije relevantnog višegodišnjeg financijskog okvira u sredini programskog razdoblja i preispitivanja nacionalnih programa u sredini programskog razdoblja, za potporu centrima za jedinstvo.

- D. Mjere za osiguravanje koordinacije, praćenja i razmjene informacija među državama članicama i s ukrajinskim tijelima
8. Države članice trebale bi nastaviti koordinirati se i razmjenjivati informacije o relevantnim kretanjima, kao i o provedbi ove Preporuke, posebno u kontekstu Platforme za solidarnost i relevantnih pripremnih tijela Vijeća u okviru njihovih mandata i nadležnosti. Komisija se u tu svrhu povezuje s državama članicama i ukrajinskim tijelima, među ostalim na tehničkoj razini u okviru Platforme za solidarnost na koju se mogu pozvati ukrajinska tijela, te na političkoj razini putem posebnog izaslanika za Ukrajinu u EU-u.

9. Države članice trebale bi pojačati svoje napore za praćenje razvoja stanja te redovito i brzo ažurirati relevantne informacije o statusu raseljenih osoba iz Ukrajine u relevantnim bazama podataka, među ostalim na platformi za podnošenje zahtjeva za privremenu zaštitu, a posebno podatke o broju korisnika privremene zaštite ili odgovarajuće zaštite na temelju nacionalnog prava na državnom području države članice, broju osoba koje su prešle na druge statute i više ne uživaju privremenu zaštitu ili odgovarajuću zaštitu na temelju nacionalnog prava i broju osoba čiji su zahtjevi neaktivni. Nadalje, države članice trebale bi osigurati da razmjenjuju pravodobne, potpune i točne podatke o svim relevantnim aspektima koji se odnose na korisnike privremene zaštite u okviru mehanizma za pripravnost i upravljanje krizama u području migracija (Mreža EU-a za pripravnost i upravljanje krizama u području migracija).

Sastavljeno u ...

Za Vijeće

Predsjednik/Predsjednica
